

Метанімія ў беларускай літаратурнай мове

В.У. КЛИМЕНКА

У артыкуле аналізуецца метанімічныя адносіны паміж значэннямі мнагазначнага слова, прадстаўлена класіфікацыя тыпаў метаніміі ў беларускай мове.

Ключавыя словы: семантыка слова, метанімія, прасторавая, часавая сумежнасць, сінекдаха, рэальная метанімія, атрыбутыўная метанімія.

The paper establishes metonymical relations between the meanings of a polysemantic word, it presents the classification of types of metonymy in the Belarusian literary language.

Keywords: meaning, metonymy, space, time contiguity, synecdoche, real metonymy, attributive metonymy.

Метанімія з’яўляецца адным з самых распаўсюджаных спосабаў узбагачэння і пашырэння семантыкі слова. Пры метанімічным пераносе актуалізуюцца аб’ектыўныя сувязі прадметаў і з’яў. У той жа час метанімія выконвае задачу спрашчэння, палягчэння камунікацыі.

Традыцыйна метанімія вызначаецца як пераасэнсаванне на аснове сумежнасці, метанімічныя сувязі – гэта «кагнітыўны аналаг рэальных сувязей прадметаў і з’яў аб’ектыўнай рэчаіснасці» [1, с. 37].

У лінгвістычнай літаратуры адлюстравана вялікая колькасць мадэляў метанімічных пераносаў [2, с. 86–90], [3, с. 221], [4, с. 190–191], [5, с. 106–136].

Звычайна метанімічны перанос грунтуецца на дакрананні рэчаў у прасторы або ў часе, а таксама на прычынна-выніковых сувязях. Такую метанімію можна назваць рэальнай, таму што яна заснавана на незалежных ад чалавечай свядомасці суадносінах прадметаў і з’яў.

Прасторавая разнавіднасць метаніміі прадстаўлена ў беларускай літаратурнай мове наступнымі абагуленымі мадэлямі:

1) «адно ў другім». Гэты тып адлюстроўвае адносіны ўключэння. У літаратурнай мове існуюць наступныя разнавіднасці гэтага тыпу:

– “змест дакумента – дакумент”: *даведка* ‘звесткі аб чым-небудзь, дадзеныя ці атрыманыя ў адказ на запытанне; дакумент з такімі звесткамі’, *даручэнне* ‘справа, даручаная каму-небудзь для выканання, заданне; дакумент, які дае каму-небудзь права дзейнічаць ад імя асобы, што выдала яго’, *дазвол* ‘згода на што-небудзь; права зрабіць, выканаць што-небудзь’, *камандзіроўка* ‘службовае заданне, даручэнне, звязанае з паездкай куды-небудзь; камандзіраванне пасведчанне’;

– “змест (падзея) – форма яго перадачы на пісьме”: *жарт* ‘забаўная выхадка, востры дасціпны выраз; кароткае апавяданне з забаўным, смешным зместам’, *акт* ‘учынак, падзея; афіцыйны дакумент, пратакол, запіс аб якім-небудзь юрыдычным факце’, *анекдот* ‘кароткае апавяданне пра смешнае або незвычайнае здарэнне; незвычайнае смехатворнае здарэнне’; *лозунг* ‘заклік, які выражае ў кароткай форме кіруючую ідэю, задачу, патрабаванне; плакат з такім заклікам’;

– “ёмістасць – колькасць рэчыва, што змяшчаецца ў ёй”: *збан* ‘высокая гліняная пасудзіна; колькасць чаго-небудзь, што змяшчаецца ў такой пасудзіне’, *вагон* ‘транспартны сродак; колькасць груза, якая змяшчаецца ў ім’, *жменя* ‘далонь і пальцы рукі, складзеныя так, каб імі можна было зачарпнуць або ўтрымаць што-небудзь; колькасць чаго-небудзь, што змяшчаецца ў далоні са сціснутымі пальцамі’.

Адзначаная мадэль таксама рэалізуецца для наймення устарэлых мер: *бочка* ‘вялікая цыліндрычная пасудзіна з двума плоскімі днішчамі; руская мера вадкіх і сыпкіх цел, роўная сарака ведам (каля 500 л), якой карысталіся да ўвядзення метрычнай сістэмы’, *вадро* ‘пасудзіна цыліндрычнай формы з дужкай; уст. мера вадкасцей, роўная 12,3 літра’, *бутэлька*

’шкляная пасудзіна; руская мера вадкасцей, роўная 0,6 л, якой карысталіся да ўвядзення метрычнай сістэмы’.

– “матэрыял – выраб з яго”. У літаратурнай мове гэта схема прадстаўлена наступнымі разнавіднасцямі: “дрэва – яго драўніна” (*асіна, дуб, кедр, арэшына, бярэзіна*), “хімічны элемент, сплаў – выраб з яго” (*бронза* ’сплаў; мастацкі выраб з такога сплаву; бронзавы медаль’, *золата* ’хімічны элемент; залатыя рэчы, манеты’), “тканіна – выраб з яе” (*дзяруга* ’тоўстая грубая тканіна; поцілка з такой тканіны’), “расліны, карняплоды – стравы (лекі) з іх” (*бульба* ’агародная расліна; страва, прыгатаваная з клубняў гэтай расліны’; *шчаўе* ’шматгадовая травяністая расліна; страва, прыгатаваная з лісця гэтай расліны’; *беладонна* ’шматгадовая травяністая ядавітая расліна; лякарства з карэнняў і лісцяў гэтай расліны’ [5, с. 110–113]);

– “памяшканне – тое, што ў ім знаходзіцца”: *архіў* ’установа, якая зберагае, сістэматызуе і апісвае пісьмовыя і графічныя помнікі мінулага; збор пісьмаў, рукапісаў, фатаграфій і пад.’; *бібліятэка* ’установа, якая збірае і захоўвае кнігі; збор кніг’, *балоган* ’часовы будынак для тэатральных, эстрадных, цыркавых паказаў на кірмашах, народных гуляннях; старадаўні народны вандроўны тэатр; тэатральнае відовішча з прымітыўным сцэнічным афармленнем’; *аракул* ’месца, храм, дзе ў Старажытнай Грэцыі, Рыме і краінах старажытнага Усходу жрацы прарочылі ад імя бога; бажаство, якое прарочыць; жрэц, што дае адказы, прароцтвы, быццам ад імя бога’. У межах адзначанай мадэлі ў літаратурнай мове значнае распаўсюджанне мае схема “памяшканне – людзі, якія ў ім знаходзяцца, жывуць, працуюць”. З такімі значэннямі ў літаратурнай мове ўжываюцца словы *аўдыторыя, клас, зала, дом, хата* і інш.

2) “адно на другім”. Гэта мадэль прадстаўлена наступнымі разнавіднасцямі:

– “калектыў – месца, прызначанае для яго”: *брыгада* ’група работнікаў, якая выконвае пэўнае заданне на заводзе, у калгасе, ва ўстанове і інш.; месца, дзе размяшчаецца і працуе гэты калектыў’; *аркестр* ’калектыў музыкантаў, якія сумесна выконваюць музычны твор; месца перад сцэнай у тэатры, дзе знаходзяцца музыканты’; *кардон* ’пагранічны або загараджальны атрад; месца, дзе знаходзіцца такі атрад, варта’;

– “прадмет – колькасць рэчыва, што можа змяшчацца на ім”: *воз* ’сродак гужавога транспарту; колькасць таго, што можа змясціцца на калесах, санях і пад.’; *лапата* ’прылада для капання; аб колькасці чаго-небудзь, змешчанага на лапаце’.

3) «адно побач з другім»: *гумно* ’вялікая халодная будыніна для складвання і абмалоту збожжа; пляцоўка перад гэтай будынінай’; *абрубак* ’адсечаная частка чаго-небудзь; тое, ад чаго адсечана частка’.

Многія даследчыкі выдзяляюць прычынна-выніковыя (каузальныя) метанімічныя сувязі, такія, як «дзеянне – суб’ект дзеяння», «дзеянне – аб’ект дзеяння», «дзеянне – сродак дзеяння», «дзеянне – месца дзеяння» [5, с. 120–122], [4, с. 190–191], [6, с. 195–196]. Напрыклад, лексіка-семантычныя варыянты тыпу *сушка* ‘дзеянне паводле значэння дзеяслова *сушыць*’ і *сушка* ‘малы абаранак’ звычайна лічацца звязанымі метанімічнай сувяззю па схеме «дзеянне – вынік дзеяння». Такім чынам, працэсуальнае значэнне назоўніка кваліфікуюць як першаснае, а іншыя (значэнні выніку, аб’екта, сродку, суб’екта, месца) – як другасныя, г. зн. вытворныя. Прычыну такой кваліфікацыі можна бачыць у тым, што «значэнні непрадметных аддзеяслоўных назоўнікаў, як найбольш блізкія да дзеяслова па сваёй намінацыйнай структуры, папярэднічаюць значэнням прадметных назоўнікаў» [7, с. 30]. Працэсуальнае значэнне назоўніка больш блізкае да значэння дзеяслова, ад якога яно ўтворана, – з гэтым можна пагадзіцца, але гэта не падразумявае абавязкова адносін вытворнасці паміж непрадметным і прадметным значэннямі аддзеяслоўнага субстантыва. Яны, хутчэй за ўсё, утвараюцца паралельна, незалежна, і зыходнай, матывавальнай адзінкай для абодвух значэнняў з’яўляецца непасрэдна дзеяслоў, г. зн. прадметнае, непрацэсуальнае значэнне – вынік не ўнутрыслоўнай, а міжслоўнай дэрывацыі [8, с. 16–17].

На наш погляд, бясспрэчна метанімічная сувязь можа быць толькі паміж працэсуальным і непрацэсуальным значэннямі **невыворнага** слова. Напрыклад, у наступных словах сумяшчаюцца значэнні дзеяння і сродку дзеяння: *ванна* ’вялікая прадаўгаватая пасудзіна для мыцця; працэс мыцця, купання ў такой пасудзіне’, *клізма* ’ўвядзенне якой-небудзь вадкасці ў

прамую кішку; прыбор для ўвядзення вадкасці ў прамую кішку’, *крэкінг* ’перапрацоўка нафты і цяжкіх нафтапрадуктаў; устаноўка для такой перапрацоўкі’.

Значэнні дзеяння і месца дзеяння, звязаныя метанімічнай сувяззю, сумяшчаюцца ў наступных словах: *кухня* ’памяшканне для гатавання ежы; гатаванне ежы’, *лазня* ’спецыяльнае памяшканне, дзе мыюцца і парацца; мыццё ў такім памяшканні’.

Своеасаблівая метанімічная сувязь назіраецца паміж значэннямі слоў *гудок*, *званок*, *звон*: *гудок* ’механічнае прыстасаванне для падачы сігналаў шляхам гудзення; працяжны аднастайны гук, сігнал, пададзены з дапамогай такога прыстасавання’; *званок* ’невялікі звон; гукавы сігнал, створаны такім звонам’; *звон* ’ударны сігнальны падвясны інструмент; гук, які ўтвараецца падобным інструментам’. Схему падобнага пераасэнсавання можна паказаць наступным чынам: “прылада – гук, які ўтвараецца пры дапамозе гэтай прылады” (“сродак дзеяння – вынік дзеяння”).

Метанімія, заснаваная на дакрананні рэалій у часе, падразумявае адначасовасць, суіснаванне рэалій. Можна выдзеліць найбольш распаўсюджаныя віды часавай метаніміі:

– “абрад – атрыбуты, якія выкарыстоўваюцца падчас гэтага абраду” (*вяселле* ’абрад шлюбу; шлюбны поезд’, *грамніцы* ’свята ў хрысціян; свечка, якую асвятляюць у царкве або касцёле на грамніцы’, *каляда* ’абрад хаджэння па хатах у калядныя вечары; падарункі, атрыманыя ад гаспадара за віншаванне, песні’, *куцця* ’ўрачыстая вячэра напярэдадні каляд; каша з ячных або іншых круп як традыцыйная абрадавая ежа’);

– “гульня – атрыбуты, якія выкарыстоўваюцца падчас гульні” (*бадмінтон* ’спартыўная гульня; камплект рэчаў для такой гульні’, *гарадкі* ’спартыўная гульня; драўляныя цыліндрычныя цуркі для такой гульні’, *лапта* ’руская народная гульня; лапатка, якой б’юць па мячы ў гэтай гульні’);

– “музыка – танец” (*балеро* ’іспанскі народны танец; музычны твор у рытме гэтага танца’, *вальс* ’плаўны парны танец трохдольнага памеру; музычны твор трохдольнага памеру’, *мазурка* ’польскі нацыянальны танец; музычны твор у рытме гэтага танца’);

– “ежа – час, калі яна спажываецца” (*абед* ’яда сярод дня, полудзень; ежа для спажывання ў абедзенны час; час, у які звычайна абедуюць’, *падвячорак* ’яда паміж абедам і вячэрай; ежа для спажывання паміж абедам і вячэрай; час сутак перад вечарам’).

Адным з тыпаў рэальнай метаніміі з’яўляецца **сінекдаха**, але разам з тым у яе ёсць шэраг адметных уласцівасцей. Метанімічная сувязь мае факультатыўны, верагоднасны характар, сумежныя рэаліі тут толькі дакрануюцца, іх можна даволі лёгка раз’яднаць, аддзяліць адну ад другой. Пры сінекдасе дэнатат-крыніца пераносу і дэнатат-рэцыпіент цесна ўзаемнадэтэрмінаваны, цэлае падразумявае частку і наадварот. Сінекдахічны спосаб перайменавання патрабуе адпаведных пазалінгвістычных абставін: частка цэлага пры пераносе, як правіла, павінна быць вызначальнай, функцыянальна значымай, істотнай для дадзенага цэлага.

У літаратурнай беларускай мове сінекдаха праяўляецца ў наступных мадэлях:

– “расліна – плады (карняплоды)” (*абрыкос*, *баклажан*, *кукуруза*, *грэчка*, *бручка*);

– “жывела – яе поўсць” (*альпака* ’свойская млекакормячая жывеліна роду ламаў сямейства вярблюдавых; поўсць гэтай жывёліны’, *гарнастай* ’пушны драпежны звярок сямейства куніцавых; футра гэтага звярка’, *заяц* ’звярок атрада грызуноў; футра гэтага звярка’);

– “прылада – частка прылады” (*вальцы* ’прэс у выглядзе двух або некалькіх цыліндраў; машына, асноўнай рабочай часткай якой з’яўляюцца такія вальцы’, *буда* ’верх, пакрыцце воза, брычкі, карэты і інш.; крыты дарожны воз’);

– “фарбы – карціна, напісаная такімі фарбамі” (*акварэль*, *гуаш* ’фарбы; карціна ці малянак, напісаныя такімі фарбамі’).

Сінекдахічнаму пераасэнсаванню ў літаратурнай мове часам падвяргаюцца часткі цэла чалавека: *горб* ’ненармальная пукатасць на спіне або грудзях чалавека; спіна’, *мурло* ’твар чалавека; чалавек з мурлатым тварам’, *бьяльмо* ’белаватая непразрыстая пляма на рагавой абалонцы вока’; *бельмы* ’вочы’.

Метанімічныя і сінекдахічныя пераасэнсаванні як іх разнавіднасць, заснаваныя на рэальнай сумежнасці дэнататаў у прасторы або ў часе, у большасці выпадкаў з’яўляюцца двухбаковымі залежнасцямі, захоўваюць двухчленную, закрытую структуру. Аднак у сучасным мовазнаўстве выдзяляецца якасна іншы ў параўнанні з вышэйадзначанымі від метаніміі – атры-

бутыўная [5, с. 122–124], [9, с. 16], [10, с. 34]. Яе адметнасць яскрава праяўляецца ў тым, што сэнсавая структура полісемантаў, як правіла, характарызуецца адкрытасцю, яны могуць суадносіцца з шырокім колам рэалій. Усе формы атрыбутыўнай метаніміі, што звычайна выдзяляюцца («уласцінасць, стан – прычына гэтага стану», «уласцінасць – учынак, які характарызуецца гэтай уласцінасцю», «якасць – суб’ект, якому належыць гэтая якасць» і інш.), могуць быць звязаны да адзінай – «уласцінасць – яе канкрэтнае ўвасабленне; тое, што характарызуецца гэтай уласцінасцю». Тут, відавочна, зусім іншы характар сувязі значэнняў слова ў параўнанні з *рэальнай* метаніміяй (заснаванай на сумежнасці ў прасторы і часе). Атрыбутыўная метанімія звязана з працэсамі абстрагавання і канкрэтызацыі ў чалавечай свядомасці, гэта *ідэальная* сумежнасць. Пры кваліфікацыі пераносаў такога тыпу менавіта як метанімічных рашаючым аказваецца семасіялагічны аспект: пры метаніміі ўвесь змест першаснага значэння (пры атрыбутыўнай метаніміі – абстрактнага значэння прыметы, уласцінасці) пераходзіць у другасны лексіка-семантычны варыянт, дзе выконвае ролю дыферэнцыяльнай, неасноўнай, пабочнай семы [11, с. 85], [12, с. 83].

В.Д. Тарычонак выдзяляе наступныя віды атрыбутыўных метанімічных пераносаў [5, с. 122–124]:

– «уласцінасць, стан – прычына гэтага стану» (*радасць* ‘пачуцце вялікай асалоды, задавальнення; падзея, абставіны, якія прыносяць асалоду, шчасце’; *гора* ‘стан глыбокага смутку, душэўнага болю, выкліканы якім-небудзь няшчасцем; няшчасце, бяда, якія выклікаюць такі стан’; *дурман* ‘тое, што адурманьвае, ап’яняе; памутненне свядомасці, розуму, адурэнне, ап’яненне’);

– «уласцінасць – учынак, які характарызуецца гэтай уласцінасцю» (*бестактоўнасць* ‘уласцінасць бестактоўнага; бестактоўны ўчынак’, *гнуснасць* ‘уласцінасць, якасць гнуснага; гнусны ўчынак’, *нядбайнасць* ‘уласцінасць нядбайнага; нядбайныя, неруплівыя адносіны да каго-небудзь, чаго-небудзь’);

– «уласцінасць, стан – месца» (*пакатасць* ‘уласцінасць пакатага; пакатая паверхня’, *выпукласць* ‘уласцінасць выпуклага; выпуклае месца, пукатасць’, *круцізна* ‘уласцінасць крутога; крутое месца, абрыў’);

– «якасць – суб’ект, якому належыць гэтая якасць» (*бяздарнасць* ‘уласцінасць бездарнага; бездарны чалавек’, *выдатнасць* ‘уласцінасць выдатнага; выдатны ў нейкай справе спецыяліст’, *нікчэмнасць* ‘уласцінасць нікчэмнага; нікчэмны чалавек’, *геній* ‘самая высокая ступень творчай адаронасці; чалавек, надзелены такой адаронасцю’).

Акрамя адзначаных, можна выдзеліць такую агульную мадэль атрыбутыўнага пераносу, як «уласцінасць – прадмет, з’ява, здарэнне, якое характарызуецца гэтай уласцінасцю» (*гарката* ‘горкі смак, горкі пах; пра што-небудзь горкае’, *гушчыня* ‘ўласцінасць і стан густога; густы ўчастак лесу; густы асадак на дне пасудзіны’, *мудрасць* ‘уласцінасць і якасць мудрага; мудрыя думкі, выказванні, жыццёвы вопыт’). Словы, якія абазначаюць здарэнне, што характарызуецца пэўнай уласцінасцю, часта ўжываюцца з прыстаўкай *не-* (*незвычайнасць* ‘уласцінасць незвычайнага; незвычайная з’ява, здарэнне’, *неспаздзяванасць* ‘уласцінасць неспадзяванага; нечаканае здарэнне, выпадак і пад.’, *нечаканасць* ‘уласцінасць нечаканага; нечаканая падзея, з’ява’, *неверагоднасць* ‘уласцінасць неверагоднага; што-небудзь неверагоднае, немагчымае’).

У літаратурнай мове прадстаўлены таксама прыклады адваротнага пераносу – ад прадмета да ўласцінасці:

– «хімічны элемент – уласцінасць (колера)» (*бронза* ‘сплаў медзі з волавам, свінцом і іншымі металамі; назва колеру, падобнага да колеру бронзы’, *медзь* ‘хімічны элемент; пра колер, які нагадвае колер медзі: чырвона-жоўты’). У некаторых выпадках пры пераходзе ад прадмета да ўласцінасці змяняецца лексіка-граматычны разрад слова: слова са значэннем уласцінасці становіцца прыметнікам (*індыга* ‘фарбавальнік цёмна-сіняга колеру; у значэнні прыметніка – цёмна-сіні, кубавы’, *марэнга* ‘тканіна чорнага колеру з белымі варсінкамі; у значэнні прыметніка – чорнага колеру з сіваватым адлівам’);

– «частка цела чалавека – яе ўласцінасць» (*мозг* ‘орган мышлення ў чалавека; розум, разумовыя здольнасці’, *вока* ‘орган зроку; здольнасць бачыць, зрок’, *вуха* ‘орган слыху; слых’).

Акрамя адзначаных тыпаў пераносаў, у літаратурнай мове можна вылучыць некалькі адметных мадэляў з метанімічнай суаднесенасцю:

– “званне, тытул – той, хто яго мае”. Званні могуць быць воінскія, царкоўныя, навуковыя, дваранскія і інш. (*адмірал* ’воінскае званне; асоба, якая мае такое званне’, *кардынал* ’духоўны сан у каталіцкай царкве; асоба, якая мае гэты сан’, *дацэнт* ’вучонае званне і пасада выкладчыка; асоба, якая мае гэта званне і займае гэту пасаду’, *лорд* ’наследны тытул вышэйшага дваранства ў Англіі; асоба, якая носіць гэты тытул’);

– “сукупнасць з’яў, якія вывучае пэўная навука – навука” (*марфалогія* ’сукупнасць форм слоў якой-небудзь мовы; раздзел граматыкі, які вывучае формы слоў’, *граматыка* ’сукупнасць правіл пабудовы слова і сказа, уласцівых якой-небудзь мове; раздзел мовазнаўства, які вывучае будову слова і сказа’);

– “навука – практыка” (*акушэрства* ’галіна медыцыны, якая вывучае дзетародную функцыю жанчыны; дзейнасць акушэра, акушэркі”, *навігацыя* ’суднаходства, мараплаванне; адзін з асноўных раздзелаў навукі аб суднаваджэнні’, *вінаградарства* ’развядзенне вінаграду; раздзел сельскагаспадарчай навукі аб развядзенні вінаграду’);

– “прадмет – адцягненае паняцце (прадмет сімвалізуе гэта паняцце)” (*карона* ’галаўны ўбор з каштоўнымі ўпрыгожаннямі; улада манарха’, *кішэнь* ’частка адзення ў форме мяшочка для дробных рэчаў і грошай; дабрабыт, багацце, грошы’, *ачаг* ’прыстасаванне, дзе распальваюць і падтрымліваюць агонь; сімвал роднага дому, сям’і’; *бізун* ’арапнік або пуга; сімвал грубай сілы, прымусу’).

Такім чынам, у літаратурнай мове можна выдзеліць два якасна разнародныя тыпы метанімічных пераасэнсаванняў – рэальны і атрыбутыўны. Першы з іх існуе толькі пры прасторавым, часавым або прычынным, г. зн. рэальным, дакрананні дэнататаў і мае пераважна двухкампанентную структуру. Атрыбутыўная метанімія абумоўлена імкненнем гаворачых да асэнсавання рэчаіснасці ў канкрэтных, матэрыяльных формах. Пры атрыбутыўнай метаніміі адцягненыя паняцці апрадмечваюцца, назвы ўласцівасцей становяцца назвамі прадметаў, якія валодаюць гэтымі ўласцівасцямі.

Літаратура

1. Никитин, М.В. Лексическое значение слова (структура и комбинаторика) : учеб. пособие для пед. вузов по спец. № 2103 «Иностр. яз.» / М.В. Никитин. – М. : Высшая школа, 1983. – 127 с.
2. Реформатский, А.А. Введение в языковедение : учебник для вузов / А.А. Реформатский. – 5-е изд., испр. – М. : Аспект пресс, 2005. – 536 с.
3. Шмелев, Д.Н. Проблемы семантического анализа лексики (на материале русского языка) / Д.Н. Шмелев. – М. : Наука, 1973. – 280 с.
4. Апресян, Ю.Д. Лексическая семантика (синонимические средства языка) / Ю.Д. Апресян. – М. : Наука, 1974. – 368 с.
5. Старычонак, В.Д. Полісемія ў беларускай мове (на матэрыяле субстантываў) / В.Д. Старычонак. – Мінск, 1997. – 232 с.
6. Новиков, Л.А. Семантика русского языка : учеб. пособие / Л.А. Новиков. – М. : Высшая школа, 1982. – 272 с.
7. Казаков, В.П. К типологии вторичных значений отглагольных существительных в современном русском языке / В.П. Казаков // Исследования по семантике: семантика слова и словосочетания : межвуз. науч. сб. – Уфа : Изд-во Башкирского университета, 1984. – С. 26–33.
8. Грушко, Н.Е. К вопросу о полисемии имен действия / Н.Е. Грушко // Вопросы структуры и функционирования русского языка : сб. ст. / под ред. В.К. Янцена. – Томск : Изд-во Томск. ун-та, 1984. – Вып. 5. – С. 15–24.
9. Неклюдова, М.К. К вопросу об изучении метонимии / М.К. Неклюдова // Русское и зарубежное языкознание. – Алма-Ата, 1970. – Вып. 3. – С. 14–18.

10. Королева, О.Э. Метонимия как тип значения : семантическая характеристика и сферы употребления / О.Э. Королева. – Обнинск : Институт муниципального управления, 2002. – 158 с.

11. Гак, В.Г. Семантическая структура слова как компонент семантической структуры высказывания / В.Г. Гак // Семантическая структура слова: психолингвистические исследования : сб. статей / под ред. А.А. Леонтьева. – М. : Наука, 1971. – С. 78–96.

12. Зимин, В.И. Метафора и метонимия / В.И. Зимин, Э.А. Модебадзе // Русский язык в национальной школе. – 1977. – № 2. – С. 77–84.

Гомельский инженерный институт МЧС

Поступило 21.11.11

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ имени Ф. Скорини